

CPI de PADRENDA-CRESPOS

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

DEPARTAMENTO DE CIENCIAS SOCIAIS

CURSO 2016-2017

CPI de PADRENDA-CRESPOS. PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA DO DEPARTAMENTO DE CIENCIAS SOCIAIS

1. ÍNDICE:

Nº	TÍTULO	PÁXINA
1	Índice paxinado.	2
2	Introdución e contextualización.	3
3	Vinculación entre obxectivos, secuenciación e temporalización de contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e grao mínimo de consecución de cada un, competencias clave, elementos transversais, instrumentos de avaliación e criterios de cualificación.	4
4	Metodoloxía didáctica, incluíndo as estratexias a desenvolver polo profesorado, para acadar os estándares de aprendizaxe, así como a adquisición de competencias clave. Materiais e recursos didácticos.	53
5	Procedemento para a avaliación inicial	53
6	Procedemento de avaliación continua.	54
7	Procedemento de avaliación extraordinaria.	55
8	Procedemento para o seguimento e avaliación das materias pendentes	55
9	Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente.	55
10	Indicadores de logro para avaliar a programación didáctica.	58

2. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

O CPI de Crespos-Padrenda atópase na área suroccidental da provincia de Ourense, nun dos extremos da chamada raia seca que configuran os concellos de Pontedeva e Padrenda, dos que procede o alumnado do centro.

Trátase, xa que logo dun contexto caracterizado pola ruralidade do hábitat e un escenario socioeconómico de menor desenvolvemento ca media do país, factores a ter en conta á hora de programar o traballo docente.

Outro elemento a ter en conta é o carácter predominante do galego como lingua materna e de uso común entre o alumnado.

Neste curso 2016-17 iniciase a implantación da LOMCE en 2º e 4º ESO, con nova docencia na materia de Economía, optativa da vertente de Ensinanzas Académicas.

MEMBROS DO DEPARTAMENTO:

- ANXO COLLARTE PÉREZ: Imparte XEHI e ECONOMÍA

MATERIAS QUE SE IMPARTEN POR ESTE DEPARTAMENTO:

MATERIA	NIVEL	Nº de ALUMNOS
XEHI	1º ESO	7
XEHI	2º ESO	19
XEHI	3º ESO	15
XEHI	4º ESO	8
ECONOMÍA	4º ESO	6

	linguaxe cartográfica.			Mercator con unha de Peters.				
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g	B1.3. Proxeccións e sistemas de coordenadas. Imaxes de satélite e os seus principais usos.	B1.3.	XHB1.3.1..	Clasifica e distingue tipos de imaxes de satélite e mapas	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD	-CA -TIC	- Observación	
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g	B1.4. Localización. Latitude e lonxitude.	B1.4.	XHB1.4.1. XHB1.4.2.	Localiza un punto xeográfico nun planisferio e distingue os hemisferios da Terra e as súas principais características. Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa, utilizando datos de coordenadas xeográficas.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD	-CA -TIC	-Proba escrita	▪
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	B1.5. Trazos principais do relevo do mundo. Clima: elementos e factores. Diversidade	B1.5.	XHB1.5.1.	Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo europeo e mundial.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD	-CL -CA	-Proba escrita	

	climática no planeta.							
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	B1.6. Medio físico do mundo e de Europa: relevo e hidrografía.	B1.6.	XHB1.6.1. XHB1.6.2.	Localiza nun mapa físico mundial os elementos e as referencias físicas principais: mares e océanos, continentes, illas e arquipélagos máis importantes, ríos e cadeas montañosas principais. Elabora climogramas e mapas que sitúen os climas do mundo e reflectan os elementos máis importantes.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL	-CL -CA	-Proba escrita -Observación	
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m	B1.7. Ser capaz de describir as peculiaridades do medio físico europeo.	B1.7.	XHB1.7.	Explica as características xerais do relevo europeo.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA	-EOE	-Proba escrita	
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g	B1.8. Unidades do relevo do espazo xeográfico europeo.	B1.8.	XHB1.8.	Localiza no mapa as unidades e os elementos principais do relevo europeo.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD	-CL -CA	-Proba escrita	

▪ b ▪ e ▪ f ▪ h ▪ m	B1.9. Conxuntos bioclimáticos do espazo xeográfico europeo.	B1.9.	XHB1.9.1. XHB1.9.2..	Clasifica e localiza nun mapa os tipos de clima de Europa. Distingue e localiza nun mapa as zonas bioclimáticas do noso continente	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD	-CA -EOE	-Proba escrita		
▪ b ▪ e ▪ f ▪ m	B1.10. Diversidade de espazos naturais europeos.	B1.10.	XHB1.10.1. naturais.	Localiza nun mapa e en imaxes de satélite de Europa os principais espazos	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD	-CA -TIC	- Observación		
2ª AVALIACIÓN. O MEDIO FÍSICO. A HISTORIA.									▪
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución de cada estándar	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de cualificación	
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m	B1.11. Medio natural: áreas e problemas ambientais.	B1.11.	B1.11.1.	Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL	-CL -EOE	-Observación		

▪ g ▪ l ▪ ñ	B3.1. Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia.	B3.1.	XHB3.1.1.	Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado.	▪ CSC ▪ CCEC	-EOE	-Observación	
▪ g ▪ l ▪ ñ	B3.2. Fontes históricas.	B3.2.	XHB3.2.1. XHB3.2.2.	Nomea e identifica catro clases de fontes históricas. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, sexan estas restos materiais ou textuais.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CSC ▪ CAA	-EOE -CL	-Observación	
▪ l ▪ ñ	B3.3. Cambio e continuidade.	B3.3.	XHB3.3.1.	Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	▪ CSC ▪ CMCCT	-EOE -CL	--Proba escrita	- Proba escrita (90%)
▪ f ▪ l ▪ ñ	B3.4. Tempo histórico.	B3.4.	XHB3.4.1. xeográficos.	Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves	▪ CSC ▪ CMCCT	-EOE	-Observación	- Observación e actitude (10%)

▪ h ▪ l ▪ ñ	B3.5. Vocabulario histórico e artístico.	B3.5.	XHB3.5.1.	Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.	▪ CSC ▪ CCL	-EOE -CL	-Observación	
▪ f ▪ l	B3.6. Evolución das especies e a hominización.	B3.6.	XHB3.6.1.	Recoñece os cambios evolutivos ata chegar á especie humana.	▪ CSC ▪ CMCCT	-CL -IHM	-Observación	
▪ f ▪ l	B3.7. Periodización da Prehistoria e a Idade Antiga.	B3.7.	XHB3.7.1.	Distingue etapas dentro da historia antiga.	▪ CSC ▪ CMCCT	-CA -CL	-Observación	
▪ f ▪ g ▪ l	B3.8. Prehistoria e Idade Antiga: visión global.	B3.8.	XHB3.8.1.	Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA	-CA	-Proba escrita	
▪ c ▪ g ▪ h ▪ l ▪ n ▪ ñ	B3.9.1. Paleolítico: etapas; características das formas de vida; cazadores colectores. B3.9.2. Neolítico: revolución agraria e expansión das sociedades humanas; sedentarismo;	B3.9.	XHB3.9.1.	Explica a diferenza entre os dous períodos en que se divide a prehistoria e describe as características básicas da vida en cada un.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA	-CL -EOE	-Proba escrita	

	artesanía e comercio; organización social. B3.9.3. Prehistoria galega: megalitos e petróglifos.							
▪ l ▪ n	B3.10. Aparición dos restos materiais e artísticos; pintura e escultura.	B3.10.	XHB3.10.1.	Recoñece as funcións dos primeiros ritos relixiosos como os da "deusa nai".	▪ CSC ▪ CCEC	-CL	-Observación	
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l	B3.11. Idade Antiga: primeiras civilizacións urbanas. Mesopotamia e Exipto. Sociedade, economía e política.	B3.11.	XHB3.11.1.	Describe formas de organización socio-económica e política, novas ata entón, como os imperios de Mesopotamia e de Exipto.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL	-CL -EOE	-Proba escrita	
▪ g ▪ h ▪ l	B3.12. Idade Antiga: invención da escritura.	B3.12.	XHB3.12.1. (textos).	Diferencia entre as fontes prehistóricas (restos materiais e ágrafos) e as fontes históricas	▪ CSC ▪ CAA	-CL -EOE	-Observación	

▪ f ▪ g ▪ h ▪ l	B3.13. Idade Antiga: historia de Exipto.	B3.13.	XHB3.13.1.	Interpreta un mapa cronolóxico- xeográfico da expansión exipcia.	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA	-CA -EOE	-Observación	
▪ g ▪ h ▪ l	B3.14. Idade Antiga: relixión exipcia.	B3.14.	XHB3.14.1.	Explica como materializaban os exipcios a súa crenza na vida do alén.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL	-EOE	-Observación	
▪ g ▪ h ▪ l	B3.15. Idade Antiga: arte en Mesopotamia e Exipto.	B3.15.	XHB3.15.1..	Localiza nun mapa os principais exemplos da arquitectura exipcia e da mesopotámica.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA	-CA -TIC	-Observación	
3ª AVALIACIÓN.BLOQUE 3. A HISTORIA.								
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución de cada estándar	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de cualificación
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l	B3.16. Mundo clásico. Grecia: as "polis" gregas e a súa expansión.	B3.16.	XHB3.16.	Describe algunhas das diferenzas entre a democracia grega e as democracias actuais.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA	-ECC -EOE	-Proba escrita	- Proba escrita (90%)
▪ g ▪ l	B3.17. Mundo clásico. Grecia: expansión	B3.17.	XHB3.17.1.	Localiza nun mapa histórico as colonias gregas do	▪ CSC ▪ CAA	-EOE	-Observación	- Observación e actitude (10%)

	comercial e política das polis gregas.			Mediterráneo.				
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ l	B3.18. Mundo clásico. Imperio de Alexandre Magno e os seus sucesores: helenismo.	B3.18.	XHB3.18.	Contrasta as accións políticas da Atenas de Pericles co imperio de Alexandre Magno.	▪ CSC ▪ CAA	-CL -EOE	-Observación	
▪ f ▪ g ▪ h ▪ l ▪ n	B3.19. Mundo clásico. Grecia e o helenismo: arte, ciencia, teatro e filosofía.	B3.19.	XHB3.19.1.	Explica as características esenciais da arte grega e a súa evolución no tempo.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL	-EOE	-Proba escrita	
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ l	B3.20. Mundo clásico: orixe e etapas da historia de Roma. República e imperio: organización política e expansión colonial polo Mediterráneo. Cristianismo.	B3.20.	XHB3.20.	Identifica diferenzas e semellanzas entre as formas de vida republicanas e as do imperio na Roma antiga.	▪ CSC ▪ CAA	-EOE -CL	-Proba escrita	
▪ g ▪ l ▪ n ▪ ñ	B3.21. Mundo clásico. Arte romana: arquitectura, escultura e	B3.21.	XHB3.21.1.	Compara obras arquitectónicas e escultóricas de época grega e	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA	-TIC -EOE	-Observación	

	pintura.			romana.				
▪ g ▪ l ▪ n ▪ ñ	B3.22. Península Ibérica: pobos prerromanos; Hispania romana; Gallaecia. Proceso de romanización. A cidade e o campo.	B3.22.	XHB3.22.1. XHB3.22.2.	Fai un mapa da Península Ibérica onde se reflicten os cambios administrativos en época romana. Analiza exemplos do legado romano que sobreviven na actualidade.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA	-CA -EOE	-Proba escrita -Observación	

XEOGRAFÍA E HISTORIA 1º ciclo de ESO.2º ESO								
1ª AVALIACIÓN. BLOQUE I. A HISTORIA.								
Obxectivos	Contidos	Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución de cada estándar	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Crterios de cualificación
▪ g ▪ l	▪ B1.1. Idade Media: concepto e as subetapas (alta, plena e baixa Idade Media).	▪ B1.1. Caracterizar a alta Idade Media en Europa e recoñecer a dificultade da falta de fontes históricas	▪ XHB1.1.1.	Utiliza as fontes históricas e entende os límites do que se pode escribir sobre o pasado.	▪ CSC ▪ CAA	-EOE -CL	-Observación -Proba escrita	- Proba escrita (90%)

		neste período.						
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ l	▪ B1.2. Caída do Imperio Romano en Occidente: división política e invasións xermánicas. Imperio Bizantino e reinos xermánicos.	B1.2. Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos.	▪ XHB1.2.1.	Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos xermánicos	▪ CSC ▪ CAA	-ECC -CL	- Observación	- Observación e actitude (10%)
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ l	▪ B1.3. Feudalismo.	▪ B1.3. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias.	▪ XHB1.3.1.	Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	▪ CSC	-ECC -EOE	-Proba escrita	
▪ a ▪ c ▪ d ▪ f ▪ h ▪ l ▪ n	▪ B1.4. Islam. Península Ibérica: invasión musulmá. Evolución de Al-Andalus e dos reinos cristiáns.	▪ B1.5. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais.	▪ XHB1.4.1. ▪ XHB1.4.2	Comprende as orixes do Islam e o seu alcance posterior. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CMCCT ▪ CCL	-EOE -CL	-Proba escrita	

		funcións da arte na Idade Media.				-EOE		
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B2.1. Poboación mundial: modelos demográficos e movementos migratorios.	▪ B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións.	▪ XHB2.1.1. ▪ XHB2.1.2.	▪ Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas. ▪ Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD	-ECC -EOE	Observación	

▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B2.2. Poboación europea: distribución e evolución.	▪ B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación.	▪ XHB2.2.1. ▪ XHB2.2.2.	▪ Explica as características da poboación europea. ▪ Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CD ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL	-ECC -EOE	-Proba escrita	
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B2.3. Poboación española: evolución, distribución e dinámica. Movementsos migratorios.	▪ B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios.	▪ XHB2.3.1. ▪ XHB2.3.2.	▪ Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas. ▪ Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL	-EOE -CL	-Proba escrita	
▪ b ▪ c ▪ e	▪ B2.4. Poboación de Galicia:	▪ B2.4. Analiza as características	▪ XHB2.4.1.	▪ Coñece o proceso da emigración galega, as súas	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC	-ECC	Observación	

▪ f ▪ g ▪ h	evolución, distribución e dinámica. Movementsos migratorios.	as da poboación de Galicia, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios		etapas e os destinos principais.	▪ CD ▪ CCL	-CL		
3ª AVALIACIÓN. BLOQUE II. O ESPAZO HUMANO.								
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B2.5. Proceso de urbanización no planeta.	▪ B2.5. Sinalar nun mapamundi as grandes áreas urbanas, e identificar e comentar o papel das cidades mundiais como dinamizador as da economía das súas rexións.	▪ XHB2.5.1.	▪ Realiza un gráfico con datos da evolución do crecemento da poboación urbana no mundo.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL	-TIC -EOE	- Observación	
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f	▪ B2.6. A cidade e o proceso de urbanización europeo.	▪ B2.6. Comprender o proceso de urbanización	▪ XHB2.6.1.	▪ Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD	-EOE	-Proba escrita	

▪ g ▪ h		n, os seus proles e os seus contras en Europa.			▪ CCL			
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ ñ	▪ B2.7. A cidade e o proceso de urbanización en España e en Galicia.	▪ B2.7. Recoñecer as características das cidades españolas e galegas, e as formas de ocupación do espazo urbano.	▪ XHB2.7.1.	▪ Interpreta textos que expliquen as características das cidades de España e de Galicia, axudándose de internet ou de medios de comunicación escrita.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL	-TIC -CL	- Observación	
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m ▪ ñ	▪ B2.8. Diversidade de medios naturais en España e en Galicia.	▪ B2.8. Coñecer os principais espazos naturais protexidos a nivel peninsular e insular.	▪ XHB2.8.1.	▪ Sitúa os parques naturais españois nun mapa, e explica a situación actual dalgúns deles.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL	-TIC -EOE	-Proba escrita	
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B2.9. Paisaxes no territorio español e galego.	▪ B2.9. Identificar as principais paisaxes humanizadas españolas e galegas, e identificalas	▪ XHB2.9.1.	▪ Clasifica as principais paisaxes humanizadas españolas a través de imaxes.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL	-TIC	- Observación	

▪ ñ		por comunidades autónomas.						
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m ▪ ñ	▪ B2.10. Principais retos e problemas ambientais en España.	▪ B2.10. Coñecer e analizar os problemas e os retos ambientais que afronta España, a súa orixe e as posibles vías para afrontar estes problemas.	▪ XHB2.10.1.	▪ Compara paisaxes humanizadas españolas segundo a súa actividade económica.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL	-EOE	- Observación	

XEOGRAFÍA E HISTORIA 1º ciclo de ESO.3º ESO								
1ª AVALIACIÓN. BLOQUE I. O MEDIO FÍSICO. II. O ESPAZO HUMANO.								
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución de cada estándar	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de cualificación
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	B1.1. Localización. Latitude e lonxitude	B1.1.	XHB1.1.1. XHB1.1.2.	Clasifica e distingue tipos de mapas e imaxes satélite. Localiza espazos xeográficos	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA	- CA - TIC -CL	-Observación -Proba escrita	- Proba escrita (90%)

			XHB1.1.3.	lugares nun mapa utilizando datos de coordenadas xeográficas. Coñece e interpreta os tipos mapas temáticos	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CD			
▪ a ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ l ▪ h	B2.1. Organización política e territorial de España.	B2.1.	XHB2.1.1.	Distingue nun mapa política a distribución territorial de España: comunidades autónomas, capitais, provincias e illas.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC	- CA -EOE	- Observación	- Observación e actitude (10%)
▪ b ▪ e ▪ c ▪ f ▪ g ▪ h	B2.2. Sectores de actividade económica.	B2.2.	XHB2.2.1.	Compara a poboación activa de cada sector en diversos países e analiza o grao de desenvolvemento que amosan estes datos.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC	-CA -TIC	- Observación	
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	B2.3. Sectores económicos en Europa, en España e en Galicia.	B2.3.	XHB2.3.1.	Diferencia os sectores económicos europeos.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC	-CA -TIC	-Proba escrita	

▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	B2.4. Sistemas económicos do mundo.	B2.4.	XHB2.4.1.	Diferencia aspectos concretos e a súa interrelación dentro dun sistema económico.	▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC	-CL -CA -EMP	-Proba escrita		
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ l ▪ m ▪ ñ	B2.5. Aproveitamento e futuro dos recursos naturais. Desenvolvemento sustentable.	B2.5.	XHB2.5.1.	Define o desenvolvemento sustentable e describe conceptos clave relacionados con el.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC	-CL -CA	-Proba escrita -Observación		
2ª AVALIACIÓN. O ESPAZO HUMANO.									▪
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución de cada estándar	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de cualificación	
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	B2.6. Recursos naturais e actividades agrarias.	B2.6.	XHB2.6.1. XHB2.6.2.	Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras e consumidoras de enerxía no mundo. Identifica e nomea algunhas enerxías alternativas.	▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE	-CA -EOE	-Proba escrita	- Proba escrita (90%)	

					▪ CMCCT			
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m	B2.7. Pesca: tipos e problemática.	B2.7.	XHB2.7.1.	Procura información sobre a sobreexplotación dos caladoiros de pesca, usando recursos impresos e dixitais.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE	-CL -TIC	-Observación	- Observación e actitude (10%)
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	B2.8. Sector industrial. Rexións industrializadas do mundo.	B2.8.	XHB2.8.1.	Localiza nun mapa os países máis industrializados do mundo, a través de lendas e símbolos adecuados.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE	-CA -CL	-Observación	
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	B2.9. Actividades terciarias: transporte.	B2.9.	XHB2.9.1.	Traza sobre un mapamundi o itinerario que segue un produto agrario e outro gandeiro desde a súa colleita ata o seu consumo en zonas afastadas, e extrae conclusións.	▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE	-EOE -CL	-Observación	
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	B2.10. Actividades terciarias: comercio.	B2.10.	XHB2.10.1.	Define os indicadores que miden os intercambios económicos dun país. Describe as	▪ CAA ▪ CD ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSIEE	-EOE -EMP	-Proba escrita	

			XHB2.10.2.	características do comercio internacional na actualidade.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE			
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	B2.11. Turismo.	B2.11.	XHB2.11.1.	Identifica os tipos de turismo e os seus efectos.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CSIEE ▪ CD	-EOE -CL	-Observación	
			XHB2.11.2.	Valora a importancia do turismo na economía española e galega.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CSIEE ▪ CD			
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m	B2.12. Causas do desenvolvemento desigual no mundo. Débeda externa.	B2.12.	XHB2.12.1.	Describe o funcionamento dos intercambios a nivel internacional, utilizando mapas temáticos e gráficos nos que se reflectan as liñas de intercambio.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSIEE ▪ CD ▪ CCL	-CA -TIC	-Observación	
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	B2.13. Tensións mundiais e subdesenvolvemento. Solucións ao problema.	B2.13.	XHB2.13.1.	Realiza un informe sobre as medidas para tratar de superar as situacións de pobreza.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCL	-EOE -CL	-Proba escrita	

3ª AVALIACIÓN.BLOQUE 3. A HISTORIA.								
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución de cada estándar	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de cualificación
▪ f ▪ l ▪ ñ	B3.1. Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia	B3.1.	XHB3.1.1.	Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCEC	-CL -EOE	-Proba escrita	- Proba escrita (90%)
▪ h ▪ l ▪ ñ	B3.2. Fontes históricas.	B3.2.	XHB3.2.1.	Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiais ou textuais.	▪ CSC ▪ CAA	-CL	-Observación	- Observación e actitude (10%)
▪ l ▪ ñ	B3.3. Cambio e continuidade.	B3.3.	XHB3.3.2.	Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	▪ CSC ▪ CMCCT	-CL -EOE	-Proba escrita	
▪ f ▪ l ▪ ñ	B3.4. Tempo histórico.	B3.4.	XHB3.4.1.	Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	▪ CSC ▪ CMCCT	-CL	-Observación	
▪ h ▪ l ▪ ñ	B3.5. Vocabulario histórico e artístico.	B3.5.	XHB3.5.1.	Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.	▪ CSC ▪ CCL	-EOE -CL	-Proba escrita	

▪ g ▪ l	B3.6. Idade Moderna: concepto e datación.	B3.6.	XHB3.6.1.	Distingue modos de periodización histórica (Idade Moderna, Renacemento, Barroco, Absolutismo, etc.).	▪ CSC ▪ CAA	-CL -EOE	-Observación	
▪ f ▪ g ▪ h ▪ l ▪ n	B3.7. Renacemento e Humanismo: alcance posterior.	B3.7.	XHB3.7.1.	Identifica trazos do Renacemento e do Humanismo na historia europea, a partir de fontes históricas de diversos tipos.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CCL	-CL -EOE	-Observación	
▪ l ▪ n ▪ ñ	B3.8. Arte renacentista e barroca.	B3.8	XHB3.8.1.	Coñece obras e legado de artistas, humanistas e científicos da época.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CMCCT ▪ CCL	-CA	-Observación	
▪ g ▪ l ▪ h ▪ n ▪ ñ	B3.9. Principais manifestacións da cultura dos séculos XVI e XVII.	B3.9	XHB3.9.1.	Analiza obras, ou fragmentos delas, dalgúns autores desta época no seu contexto.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CCL	-CA -EOE	-Proba escrita	
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ l	B3.10. Estado moderno: monarquías autoritarias, parlamentarias e absolutas.	B3.10	XHB3.10.1.	Distingue as características de réximes monárquicos autoritarios, parlamentarios e absolutos.	▪ CSC ▪ CAA	-CL -ECC	-Proba escrita	
▪ a ▪ c	B3.11. Monarquías modernas:	B3.11	XHB3.11.1.	Comprende os conceptos de cambio	▪ CSC ▪ CAA	-CL	-Proba escrita	

▪ d ▪ g ▪ l	unión dinástica de Castela e Aragón. Posición de Galicia.			continuidade en relación co reinado dos Reis Católicos.		-ECC		
▪ f ▪ g ▪ h ▪ l ▪ m	B3.12. Descubertas xeográficas: Castela e Portugal. Conquista e colonización de América.	B3.12.	XHB3.12.1. XHB3.12.3.	Explica as causas que conduciron á descuberta de América para Europa, a súa conquista e a súa colonización. Sopesa interpretacións conflitivas sobre a conquista e a colonización de América.	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL	-EOE -CL -IHM	-Proba escrita -Observación	
▪ g ▪ l	B3.13. Os conflitos europeos nos séculos XVI e XVII a través das políticas dos Austrias: reforma, contrarreforma e guerras de relixión; loita pola hexemonía e guerra dos Trinta Anos.	B3.13.	XHB3.13.1.	Analiza as relacións entre os reinos europeos que conducen a guerras como a dos "Trinta Anos".	▪ CSC ▪ CAA	-CL	-Observación	

XEOGRAFÍA E HISTORIA 2º ciclo de ESO. 4º ESO

1ª AVALIACIÓN. BLOQUE 1. O SÉCULO XVIII EN EUROPA ATA 1789.

Obxectivos	Contidos	Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución de cada estándar	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Crterios de cualificación
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l ▪ ñ	▪ B1.1. Século XVIII en Europa: do feudalismo ao absolutismo e o parlamentarismo das minorías. Francia, Inglaterra, España e Galicia.	▪ B1.1. Explicar as características do Antigo Réxime nos seus sentidos político, social e económico.	▪ XHB1.1.1.	▪ Establece, a través da análise de textos, a diferenza entre o Absolutismo e o Parlamentarismo.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL	-ECC -CL	-Proba escrita	- Proba escrita (90%)
▪ f ▪ h ▪ l ▪ n ▪ ñ	▪ B1.2. Ilustración.	▪ B1.2. Coñecer o alcance da Ilustración como novo movemento cultural e social en Europa e en América.	XHB1.2.1.	▪ Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL	-ECC -EOE	- Observación	- Observación e actitude (10%)

▪ f ▪ g ▪ l ▪ n	▪ B1.3. Arte e ciencia en Europa no século XVIII.	▪ B1.3. Coñecer os avances da Revolución Científica desde os séculos XVII e XVIII.	XHB1.3.1. XHB1.3.2.	▪ Aprecia os avances científicos e a súa aplicación á vida diaria, e contextualiza o papel dos científicos na súa propia época. ▪ Comprende as implicacións do empiricismo e o método científico nunha variedade de áreas.	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC ▪ CMCCT	-CA -TIC -EMP	- Observación	
Bloque 2. A era das revolucións liberais								
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B2.1. Revolucións burguesas nos séculos XVIII e XIX: bases ideolóxicas (liberalismo, nacionalismo e rexionalismo), económicas e sociais; principais consecuencias.	▪ B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX.	XHB2.1.1.	▪ Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL	-EOE -CL		
▪ a ▪ c	▪ B2.2. Revolucións burguesas	▪ B2.2. Identificar os principais	XHB2.2.1.	▪ Redacta unha narrativa sintética cos principais	▪ CSC ▪ CAA	-ECC	-Proba escrita	

▪ d ▪ g ▪ h ▪ l ▪ ñ	nos séculos XVIII e XIX: periodización e feitos principais. Restauración . Procesos unificadores e independentistas. O caso español	feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX.		feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	▪ CCL	-EOE		
Bloque 3. A Revolución Industrial								
▪ f ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B3.1. Revolución Industrial: concepto; factores económicos, sociais e ideolóxicos que a fan posible.	▪ B3.1. Describir os feitos salientables da Revolución Industrial e o seu encadeamento causal.	XHB3.1.1.	▪ Analiza os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL	-ECC -EMP	-Proba escrita	
▪ g ▪ h ▪ l	▪ B3.2. Revolución Industrial: desde Gran Bretaña ao resto de Europa.	▪ B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios.	XHB3.2.1.	▪ Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL	-EMP -EOE	- Observación	
▪ a	▪ B3.3. Consecuencias	▪ B3.3. Entender o	XHB3.3.1.	▪ Explica a situación laboral	▪ CSC	-IHM	-Proba escrita	

▪ c ▪ d ▪ h ▪ l ▪ m	as da Revolución Industrial. Movemento obreiro (orixes, ideoloxías e formas de organización)	concepto de progreso, e os sacrificios e os avances que leva consigo.		feminina e infantil nas cidades industriais.	▪ CSIEE ▪ CCL	-EOE		
▪ l ▪ ñ	▪ B3.4. Discusión en torno ás características da industrialización en España e Galicia: éxito ou fracaso?	▪ B3.4. Analizar a evolución dos cambios económicos en España e en Galicia, a raíz da industrialización parcial do país.	XHB3.4.1.	▪ Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en España.	▪ CSC	-ECC -EOE	- Observación	
▪ g ▪ l ▪ m	▪ B3.5. A ciencia no século XIX.	▪ B3.5. Coñecer os principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX, e a súa relación coas revolucións industriais	XHB3.5.1.	▪ Elabora un eixe cronolóxico, diacrónico e sincrónico, principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CMCCT	-CA -EMP -EOE	- Observación	
2ª AVALIACIÓN. BLOQUE 4. O IMPERIALISMO DO SÉCULO XIX E A I GUERRA MUNDIAL								

▪ g ▪ h ▪ l	▪ B4.1. O imperialismo no século XIX: concepto.	▪ B4.1. Identificar as potencias imperialistas e a repartición de poder económico e político no mundo no derradeiro cuarto do século XIX e no principio do XX.	XHB4.1.1. XHB4.1.2.	▪ Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas relacións económicas transnacionais. ▪ Elabora discusións sobre eurocentrismo e a globalización.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL	-ECC -EOE	-Proba escrita	
▪ g ▪ l	▪ B4.2. Imperialismo: causas, desenvolvemento e consecuencias.	▪ B4.2. Establecer xerarquías causais (aspecto e escala temporal) da evolución do imperialismo.		▪ XHB4.2.1. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	▪ CSC ▪ CAA	-EOE -CL	- Observación	
▪ g ▪ h ▪ l	▪ B4.3. Causas e consecuencias da Gran Guerra (1914-1919) ou I Guerra Mundial.	▪ B4.3. Coñecer os principais acontecementos da Gran Guerra, as súas	XHB4.3.1. XHB4.3.2.	▪ Diferencia os acontecementos dos procesos, nunha explicación histórica, da I Guerra Mundial. ▪ Analiza o novo	▪ CSC ▪ CAA ▪ CSC	-TIC -CL	-Proba escrita - Observación	

		interconexións coa Revolución Rusa e as consecuencias dos tratados de Versalles.		mapa político de Europa.	CAA			
- a - c - d - g - h - l	B4.4. Revolución Rusa.	B4.4. Esquematizar a orixe, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución Rusa.	XHB4.4.1.	Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	- CSC - CAA - CCL	-ECC -CL	- Observación	
- g - h - l - n	B4.5. A arte no século XIX.	B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o	XHB4.5.1.	Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	- CSC - CAA - CCL - CCEC	-CA -TIC	- Observación	

		expresionismo e outros "ismos" en Europa.						
Bloque 5. A época de entreguerras (1919-1945)								
▪ g ▪ h ▪ l	▪ B5.1. Período de entreguerras: do final da Gran Guerra ao crac do 29 e a Gran Depresión.	▪ B5.1. Coñecer e comprender os acontecementos, os feitos e os procesos máis importantes do período de entreguerras, e a súa conexión co presente, e estudar a xerarquía causal nas explicacións históricas sobre esta época.	XHB5.1.1. XHB5.1.2. XHB5.1.3.	▪ Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia. ▪ Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, como o alcance das crises financeiras de 1929 e de 2008. ▪ Discute as circunstancias da loita polo sufraxio da muller.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA ▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL	-IHM -EMP -EOE	-Proba escrita	
▪ a ▪ c ▪ d ▪ h ▪ l	▪ B5.2. Fascismo italiano e nazismo alemán.	▪ B5.2. Analizar as causas do auxe dos fascismos en Europa.	XHB5.2.1.	▪ Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	▪ CSC ▪ CCL	-ECC -EMP		

		guerra total.						
▪ g ▪ h ▪ l	▪ B6.3. Nova xeopolítica mundial: Guerra Fría e plans de reconstrución posbélica.	▪ B6.3. Comprender o concepto de Guerra Fría no contexto de despois de 1945, e as relacións entre os dous bloques, os EEUU e a URSS.	XHB6.3.1.	▪ Utilizando fontes históricas e historiográficas, explica algúns dos conflitos enmarcados na época da Guerra Fría.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL	-TIC -CL	- Observación	
▪ a ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B6.4. Procesos de descolonización en Asia e África.	▪ B6.4. Organizar os feitos máis importantes da descolonización de posguerra no século XX e comprender os límites da descolonización e da independencia nun mundo desigual.	XHB6.4.1. XHB6.4.2.	▪ Describe os feitos relevantes do proceso descolonizador. ▪ Distingue entre contextos diferentes do mesmo proceso, por exemplo, África subsahariana (anos 50 e 60) e a India (1947).	▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA	-ECC -EOE	- Observación	

3ª AVALIACIÓN. Bloque 7. A estabilización do Capitalismo e o illamento económico do bloque soviético

▪ a ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B7.1. Evolución dos bloques soviético e capitalista. O "Welfare State".	▪ B7.1. Entender os avances económicos dos réximes soviéticos e os perigos do seu illamento interno, así como os avances económicos do "Welfare State" en Europa.	XHB7.1.1. XHB7.1.2.	▪ Explica os avances dos réximes soviéticos e do "Welfare State" en Europa. ▪ Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC	-IHM -ECC	- Observación	
▪ f ▪ g ▪ h ▪ l ▪ m	▪ B7.2. Crise do petróleo (1973).	▪ B7.2. Comprender o concepto de crise económica e a súa repercusión mundial nun caso concreto.	XHB7.2.1.	▪ Compara a crise enerxética de 1973 coa financeira de 2008.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL	-EMP -EOE	- Observación	
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B7.3. Ditadura de Franco en España.	▪ B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en	XHB7.3.1.	▪ Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de	▪ CSC	-ECC	-Proba escrita	

▪ ñ		España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura desde 1939 a 1975.		Franco				
Bloque 8. O mundo recente entre os séculos XX e XXI								
▪ a ▪ d ▪ g ▪ l	▪ B8.1. Formas económicas e sociais do capitalismo no mundo.	▪ B8.1. Interpretar procesos a medio prazo de cambios económicos, sociais e políticos a nivel mundial.	XHB8.1.1.	▪ Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época	▪ CSC ▪ CAA	-ECC -EOE	-Proba escrita	
▪ a ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B8.2. Colapso dos réximes soviéticos e as súas consecuencias.	▪ B8.2. Coñecer as causas e as consecuencias inmediatas do colapso da URSS e outros réximes socialistas.	XHB8.2.1.	▪ Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL	-EMP -EOE	- Observación	
▪ a ▪ c	▪ B8.3. Transición política en	▪ B8.3. Coñecer os principais	XHB8.3.1.	▪ Compara interpretacións sobre a	▪ CSC ▪ CAA	-ECC	- Observación	

▪ d ▪ g ▪ h ▪ l ▪ ñ	España: da ditadura á democracia (1975-1982).	feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso.		Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade.	▪ CCL	-EOE		
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B8.4. Camiño cara a Unión Europea: desde a unión económica a unha futura unión política supranacional.	▪ B8.4. Entender a evolución da construción da Unión Europea.	XHB8.4.1.	▪ Discute sobre a construción da Unión Europea e do seu futuro.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL	-ECC -EOE		
Bloque 9. A Revolución Tecnolóxica e a globalización a finais do século XX e principio do XXI								
▪ e ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B9.1. A globalización económica: concepto e características.	▪ B9.1. Definir a globalización e identificar algúns dos seus factores.	XHB9.1.1.	▪ Procura na prensa novas relacións globalizadas, e elabora argumentos a favor e en contra.	▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CAA	-ECC -EMP -EOE	-Proba escrita	

			XHB9.1.2.	▪ Elabora discusións sobre o eurocentrismo e a globalización.	▪ CCL			
▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B9.2. Papel da Revolución Tecnolóxica na globalización.	▪ B9.2. Identificar algúns dos cambios fundamentais que supón a Revolución Tecnolóxica.	XHB9.2.1.	▪ Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD	-TIC -ECC	- Observación	
▪ e ▪ g ▪ h ▪ l ▪ m ▪ ñ	▪ B9.3. Consecuencias da globalización. Relacións interrexionais ; focos de conflito.	▪ B9.3. Recoñecer o impacto destes cambios a nivel local, autonómico, estatal e global, prevendo posibles escenarios máis e menos desexables de cuestións ambientais transnacionais, e discutir as novas realidades	XHB9.3.1.	▪ Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas e gráficos, para presentar algún aspecto conflictivo das condicións sociais do proceso de globalización.	▪ CSC ▪ CD ▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSIEE	-TIC -IHM -EMP	- Observación	

		do espazo globalizado.						
ECONOMÍA 2º ciclo de ESO.4º ESO								
1ª AVALIACIÓN. BLOQUE I. IDEAS ECONÓMICAS BÁSICAS								
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución de cada estándar	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de cualificación
▪ a ▪ d ▪ f	▪ B1.1. Economía como ciencia: actividade económica e sociedade. ▪ B1.2. Principios na toma de decisións económicas. ▪ B1.3. Escaseza, elección e asignación de recursos. Custo de oportunidade.	▪ B1.1. Explicar a economía como ciencia social e valorar o impacto permanente das decisións económicas na vida das persoas.	ECB1.1.1..	▪ Recoñece a escaseza de recursos e a necesidade de elixir e tomar decisións como as claves dos problemas básicos de calquera economía, e comprende que todas as eleccións supoñen renunciar a outras alternativas e que todas as decisións teñen consecuencias.	▪ CCL ▪ CSC	-EMP -CL	-Observación -Proba escrita	- Proba escrita (90%)
▪ f ▪ h ▪ o	▪ B1.4. O método na economía: modelos económicos. ▪ B1.5.	▪ B1.2. Identificar a terminoloxía económica básica e o uso dos	ECB1.2.1. ECB1.2.3.	▪ Diferenza entre economía positiva e economía normativa. ▪ Representa e analiza	▪ CAA ▪ CSC ▪ CD	-TIC -EMP	- Observación	- Observación e actitude (10%)

	Fronteira de posibilidades de produción.	modelos económicos, e familiarizars e con eles.		graficamente o custo de oportunidade mediante a fronteira de posibilidades de produción.	▪ CMCCT			
▪ a ▪ f	▪ B1.6. As relacións económicas básicas e a súa representación.	▪ B1.3. Tomar conciencia dos principios da economía para aplicar nas relacións económicas básicas cos condicionantes de recursos e as necesidades.	ECB1.3.1.	▪ Representa as relacións que se establecen entre as economías domésticas e as empresas.	▪ CMCCT ▪ CSC	-ECC -EMP	-Proba escrita	
BLOQUE 2. ECONOMÍA E EMPRESA								
▪ a ▪ b ▪ e ▪ m	▪ B2.1. A empresa e o/a empresario/a. ▪ B2.2. Elementos, funcións e obxectivos da empresa. ▪ B2.3. Clases	▪ B2.1. Describir os tipos de empresas e as formas xurídicas das empresas, e relacionar con cada	ECB2.1.1.	▪ Distingue as formas xurídicas das empresas e relacións coas esixencias de capital para a súa constitución e coas responsabilidades legais para cada	▪ CMCCT ▪ CSIEE	-ECC -EMP -EOE	-Proba escrita - Observación	

	empresas. Novas formas de financiamento.	to das empresas.		diferencia o financiamento externo e o interno, a curto e a longo prazo, así como o custo de cada unha e as implicacións na marcha da empresa.				
▪ e ▪ f	▪ B2.8. Ingresos e custos da empresa: clasificación. ▪ B2.9. Resultados da empresa.	▪ B2.4. Determinar, para un caso sinxelo, a estrutura de ingresos e custos dunha empresa, calculando o seu beneficio.	ECB2.4.2.	▪ Distingue os ingresos e os custos dunha empresa, calcula o seu beneficio ou a súa perda, aplicando razoamentos matemáticos, e interpreta os resultados.	▪ CD ▪ CMCCT	-TIC -EMP -CL	- Observación	
▪ a ▪ e ▪ f	▪ B2.10. Obrigas fiscais das empresas.	▪ B2.5. Diferenciar os impostos que afectan as empresas e a importancia do cumprimento das obrigas	ECB2.5.1.	▪ Identifica as obrigas fiscais das empresas segundo a súa forma xurídica e as actividades, e sinala o funcionamento básico dos impostos e as principais diferenzas entre	▪ CD ▪ CMCCT	-ECC -EMP	-Proba escrita	

		fiscais.	ECB2.5.2.	eles. ▪ Valora a achega que para a riqueza nacional supón a carga impositiva que soportan as empresas.	▪ CSC			
2ª AVALIACIÓN.BLOQUE 3. ECONOMÍA PERSOAL								
▪ d ▪ e ▪ f	▪ B3.1. Orzamento persoal. Control de ingresos e gastos. ▪ B3.2. Xestión do orzamento. Obxectivos e prioridades.	▪ B3.1. Realizar un orzamento persoal distinguindo entre os tipos de ingresos e gastos, e controlar o seu grao de cumprimento e as posibles necesidades de adaptación.	ECB3.1.1. ECB3.1.2. ECB3.1.3	▪ Elabora un orzamento ou plan financeiro persoal, identificando os ingresos e os gastos integrantes, e realiza o seu seguimento. ▪ Utiliza ferramentas informáticas na preparación e desenvolvemento dun orzamento ou plan financeiro personalizado. ▪ Manexa gráficos de análise que permiten comparar unha realidade personalizada coas previsións	▪ CAA ▪ CD ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CD ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CD ▪ CMCCT	-TIC -EMP -EOE	-Proba escrita - Observación	

				establecidas.				
▪ a ▪ d ▪ m	▪ B3.3. Planificación económico-financiera: necesidades económicas nas etapas da vida.	▪ B3.2. Decidir con racionalidad e ante as alternativas económicas da vida persoal, e relacionalas co benestar propio e social.	ECB3.2.1.	▪ Comprende as necesidades de planificación e do manexo de asuntos financeiros ao longo da vida. Esa planificación vincúlase á previsión realizada en cada etapa, de acordo coas decisións tomadas e a marcha da actividade económica nacional.	▪ CAA ▪ CSIEE	-ECC -EOE	- Observación	
▪ a ▪ f	▪ B3.4. Aforro e endebedamento. Os plans de pensións. ▪ B3.5. Risco e diversificación.	▪ B3.3. Expresar unha actitude positiva cara ao aforro, e empregar o aforro como medio para alcanzar diversos obxectivos.	ECB3.3.1. ECB3.3.2.	▪ Recoñece e explica a relevancia do aforro e do control do gasto. ▪ Analiza as vantaxes e inconvenientes do endebedamento, valorando o risco e seleccionando a decisión máis axeitada para cada momento.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CAA ▪ CSC	-TIC -EMP	-Proba escrita	

				seguridade na súa operativa.				
▪ e ▪ f ▪ g	▪ B3.10. O seguro como medio para a cobertura de riscos. Tipoloxía de seguros.	▪ B3.5. Coñecer o concepto de seguro e a súa finalidade.	ECB3.5.1.	▪ Identifica, describe e clasifica os tipos de seguros segundo os riscos ou as situacións adversas nas etapas da vida.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT	-ECC -EMP	- Observación	
BLOQUE 4. ECONOMÍA E INGRESOS E GASTOS DO ESTADO								
▪ a ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ ñ	▪ B4.1. Orzamentos públicos: ingresos e gastos do Estado.	▪ B4.1. Recoñecer e analizar a procedencia das principais fontes de ingresos e gastos do Estado, e interpretar gráficos onde se amose esa distribución.	ECB4.1.1. ECB4.1.2. ECB4.1.3.	▪ Identifica as vías de onde proceden os ingresos do Estado, así como as principais áreas dos gastos do Estado, e comenta as súas relacións. ▪ Analiza e interpreta datos e gráficos de contido económico relacionados cos ingresos e os gastos do Estado. ▪ Distingue nos ciclos económicos o comportamento dos ingresos e dos gastos públicos, así	▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CMCCT ▪ CMCCT ▪ CSC	-CA -TIC -EOE	-Proba escrita - Observación	

			ECB4.1.4	como os efectos que se poden producir ao longo do tempo. Describe o contido dos orzamentos públicos e argumenta a necesidade de prever os ingresos e os gastos, e controlar a súa execución.	- CCL - CSC			
- a - e - f	B4.2. A débeda pública e o déficit público.	B4.2. Diferenciar e explicar os conceptos de débeda pública e déficit público.	ECB4.2.1.	Comprende e expresa as diferenzas entre os conceptos de débeda pública e déficit público, así como a relación que se produce entre eles.	- CCL - CMCCT	-ECC -EMP	- Observación	
- a - c - d - e - f	B4.3. Desigualdades económicas e distribución da renda.	B4.3. Determinar o impacto para a sociedade da desigualdad e da renda e estudar as ferramentas de	ECB4.3.1.	- Coñece e describe os efectos da desigualdade da renda e os instrumentos de redistribución desta. - Interpreta gráficos representativos da distribución da	- CCL - CMCCT - CSC - CAA - CD - CMCCT	-TIC -IHM -CL	- Observación	

		redistribución da renda.	ECB4.3.2.	renda				
3ª AVALIACIÓN.BLOQUE 5. ECONOMÍA E TIPOS DE XURO, INFLACIÓN E DESEMPREGO								
▪ a ▪ c ▪ e ▪ f	▪ B5.1. Tipos de xuro. ▪ B5.2. Inflación. ▪ B5.3. Consecuencias dos cambios nos tipos de xuro e inflación. ▪ B5.4. Desemprego: clasificación e consecuencias.	▪ B5.1. Diferenciar as magnitudes de tipos de xuro, inflación e desemprego, analizar as relacións entre elas e interpretar datos e gráficos vinculados con esas magnitudes.	ECB5.1.1. ECB5.1.2. ECB5.1.3.	▪ Describe as causas da inflación e valora as súas principais repercusións económicas e sociais. ▪ Explica o funcionamento dos tipos de interese e as consecuencias da súa variación para a marcha da economía. ▪ Valora e interpreta datos e gráficos de contido económico relacionados cos tipos de xuro, inflación e desemprego.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CMCCT	-TIC -EMP -CL	-Proba escrita	
▪ a ▪ c ▪ e ▪ f	▪ B5.5. Causas do desemprego e políticas contra o desemprego. O	▪ B5.2. Valorar opcións de políticas macroeconómicas para facer fronte	ECB5.2.1.	▪ Describe as causas do desemprego e valora as súas principais repercusións económicas e	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC	-ECC -EMP	- Observación	

	desemprego en Galicia. ▪ B5.6. Perspectivas da ocupación.	ao desemprego	ECB5.2.3.	sociais. ▪ Investiga e reconece vieiros e tendencias de emprego.	▪ CAA ▪ CD			
BLOQUE 6. ECONOMÍA INTERNACIONAL								
▪ a ▪ e ▪ f ▪ m	▪ B6.1. Globalización económica. ▪ B6.2. Comercio internacional. ▪ B6.3. Integración económica e monetaria europea. ▪ B6.4. Economía e ambiente: sustentabilidade.	▪ B6.1. Valorar o impacto da globalización económica, do comercio internacional e dos procesos de integración económica na calidade de vida das persoas e no ambiente.	ECB6.1.1. ECB6.1.4. ECB6.1.5.	▪ Valora o grao de interconexión das economías de todos os países do mundo e aplica a perspectiva global para emitir xuízos críticos. ▪ Recoñece e enumera vantaxes e inconvenientes do proceso de integración económica e monetaria da Unión Europea. ▪ Reflexiona sobre os problemas ambientais e a súa relación co impacto económico internacional, e analiza as posibilidades dun desenvolvemento	▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL ▪ CD ▪ CSC ▪ CAA ▪ CSC	-ECC -EMP -EOE -CL	-Proba escrita - Observación	

				sustentable.				

4. Metodoloxía didáctica, incluíndo as estratexias a desenvolver polo profesorado, para acadar os estándares de aprendizaxe, así como a adquisición de competencias clave. Materiais e recursos didácticos.

O tratamento metodolóxico da materia débese axustar ao nivel competencial inicial do alumnado, partindo cando cumpra de aprendizaxes máis simples, respectando ritmos e estilos de aprendizaxe que teñan en conta a atención á diversidade. Xeografía e Historia permite desenvolver metodoloxías activas, nas que o traballo individual e cooperativo e a aprendizaxe por proxectos estean permanentemente presentes, con elaboración de diferentes tipos de materiais, integrando de xeito especial as tecnoloxías da información e da comunicación e cun enfoque orientado á realización de tarefas e á resolución de problemas. É moi importante ter presente o papel do/da docente como orientador/a, promotor/a e facilitador/a do desenvolvemento competencial do alumnado, e non esquecer a adecuada coordinación entre docentes.

Na aula: mapas de todo tipo, gráficos e diagramas, proxector e diapositivas, atlas e enciclopedias. Nas aulas de vídeo botarase man de documentais alusivos e ordenador con conexión a Internet.

Os libros de texto son os seguintes:

Xeografía e Historia	1º ESO	Xeografía e Historia. Ed. Vicens Vives.	A. Albet Mas e outros	978-84-682-3121-1
Xeografía e Historia	2º ESO	Xeografía e Historia. Ed. Vicens-Vives	A. Albet Mas, D. Bosch Mestres e outros	978-84-682-3632-2
Xeografía e Historia	3º ESO	Xeografía e Historia Vicens Vives	A. Albet Mas e outros	978-84-682-3043-6
Xeografía e Historia	4º ESO	Xeografía e Historia. Ed. Vicens-Vives	M. García Sebastián, C. Gatell Arimont, S. Riesco Roche	978-84-68209487

5. Procedemento para a avaliación inicial.

Para a realización da avaliación inicial optárase pola realización dunha proba escrita na que se tratarán brevemente algúns dos contidos propios da materia. Así, a principio do curso faise unha avaliación diagnóstica para comprobar o grado de consolidación da aprendizaxe despois dos meses de vacacións.

Esta proba serviranos para coñecer o grao de coñecementos previos do alumnado respecto das competencias básicas exixibles. Ao mesmo tempo permitirá ao profesor e ao alumnado ir comprobando o grao de aprendizaxe ao longo do curso respecto do grao de coñecemento trazado na avaliación inicial.

6. Procedemento de avaliación continua.

A aprendizaxe do alumno debe ser avaliada sistemática e periodicamente, tanto para medir individualmente os coñecementos e competencias adquiridas como para, e por el, introducir no proceso educativo tantas sexan precisas si a situación o require. Haberá as tres avaliacións trimestrais nas que se terán en conta os elementos académicos a valiar segundo esta programación.

A **avaliación por competencias** permite avaliar tanto o cumprimento dos obxectivos do curso, como o grao de adquisición das competencias básicas. Algúns criterios son ligados expresamente a conceptos, e outros, preferentemente á procedementos e actitudes. En función do obxectivo que perseguimos á avaliar, contamos con varias modalidades, como é o caso da **avaliación sumativa**, realizada en diferentes momentos do curso e que temos que identificar con as finais de avaliación e de curso (ordinaria e extraordinaria, cando sexa o caso). Haberá outras avaliacións, como a **inicial** (non clasificada) e a final e, sobre todo, **continua** ou **formativa**, aquela que ocorre durante todo o proceso de ensino-aprendizaxe, inmersa nel, e que insiste, polo tanto, na carácter orientador e de diagnóstico do ensino.

Atendendo á diferentes criterios, o currículo nos propoñe unha serie de ferramentas que nos permiten levar a cabo o proceso de avaliación na aula. No caso de avaliación **formativa**, serán a observación e o seguimento sistemático do alumno, é dicir, se tomarán en consideración todas as *produccións* para o desenvolvemento, tanto de carácter individual como grupal: traballos escritos, presentacións orais e debates, actividades de clase, lecturas e resumos, investigacións, actitude de aprendizaxe, precisión na expresión e auto-avaliación entre outros. E a avaliación **sumativa**, as probas escritas trimestrais e as de recuperación (e final de curso, se o alumno non tiver recuperado alguna, e extraordinaria, no caso de obter unha clasificación insuficiente na ordinaria final de curso). En todo caso, os procesos de avaliación serán variados, de forma que puidan adaptarse a flexibilidade que esixe a propia avaliación.

A avaliación continua non substitúe a sumativa, ten un valor dun 10% dentro da nota de cada trimestre. A observación diaria do traballo e da actitude do alumno permiten establecer o grao de mellora durante o curso. Se un alumno acadara os contidos mínimos en cada estándar e obtén unha avaliación continua positiva, pode e debe recibir un aprobado.

Asemade, e de cara a observar a evolución da aprendizaxe e sen carácter vinculante para a promoción do alumnado haberá dúas avaliacións, unha inicial e outra final. Pero o proceso avaliador será único. Realizaranse diferentes probas escritas ou exames para determinar o grao de asimilación de coñecementos por parte do alumnado.

7. Procedemento de avaliación extraordinaria.

Para aqueles alumnos que nas probas do curso non acaden os niveis mínimos haberá probas extraordinarias.

No mes de xuño, unha vez realizados os exames da terceira avaliación, os alumnos que non superaron o curso pero que teñen unha **avaliación formativa** positiva terán a oportunidade de facer unha proba na que se evalúe a consecución dos distintos estándares para intentar superar o grao mínimo de consecución.

Os alumnos que non superaron a avaliación sumativa e teñen unha avaliación formativa negativa terán que facer unha proba escrita en setembro.

A proba de setembro basearase na avaliación das competencias clave. Os alumnos deberán acadar un cinco sobre dez para poder superar a asignatura.

8. Procedemento para o seguimento e avaliación das materias pendentes.

Os alumnos que non superen o curso nas probas ordinarias nin nas extraordinarias terán que volver presentarse a unha proba durante o curso seguinte.

No caso desta asignatura, na que a avaliación continua e indispensable, os alumnos poderán aprobar sen necesidade de facer unha proba específica sempre que aproben a avaliación sumativa nos distintos trimestres do seguinte curso e teñan unha avaliación formativa positiva.

No caso de alumnos que non superen a avaliación formativa ou a sumativa nos distintos trimestres do curso seguinte será necesario facer unha proba extraordinaria para superar a materia.

Os alumnos coa materia pendente recibirán reforzados en forma de fichas e pequenas titorías nas horas de biblioteca.

9. Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente.

Os procesos de avaliación teñen por obxecto tanto as aprendizaxes dos alumnos como os procesos mesmos de ensino. A información que proporciona a avaliación serve para que o profesore dispoña de información relevante co fin de analizar críticamente a súa propia intervención educativa e tomar decisións respecto diso.

Para iso, será necesario contrastar a información fornecida pola avaliación continua dos alumnos coas intencións educativas que se pretenden e co plan de acción para levalas a cabo. Avalíase por tanto, a programación do proceso de ensino e a intervención do profesor como animador deste proceso, os recursos utilizados, os espazos, os tempos previstos, a agrupación de alumnos, os criterios e instrumentos de avaliación, a coordinación... É dicir, avalíase todo aquilo que se circunscribe ao ámbito do proceso de ensino-aprendizaxe.

Autoavaliarase polo tanto:

- ⇒ A planificación
- ⇒ A motivación do alumnado
- ⇒ O desenvolvemento da ensinanza
- ⇒ O seguimento e a avaliación do proceso de ensinanza aprendizaxe

⇒ **Autoavaliación da planificación:**

Programo a materia tendo en conta os estándares de aprendizaxe previstos nas leis educativas

Programo a materia tendo en conta o tempo dispoñible para o seu desenvolvemento.

Selecciono e secuencio de forma progresiva os contidos da programación de aula tendo en conta as particularidades de cada un dos grupos de estudantes.

Planifico as clases de modo flexible, preparando actividades e recursos axustados á programación de aula e ás necesidades e aos intereses do alumnado.

Programo actividades e estratexias en función dos estándares de aprendizaxe.

Establezo os criterios, procedementos e os instrumentos de avaliación e autoevaluación que permiten facer o seguimento do progreso de aprendizaxe dos seus alumnos e alumnas.

Coordínome co profesorado doutros departamentos que poidan ter contidos afíns á súa materia.

⇒ **Autoavaliación da motivación do alumnado:**

Proporciono un plan de traballo ao principio de cada unidade

Expoño situacións que introduzan a unidade (lecturas, debates, diálogos).

Relaciono as aprendizaxes con aplicacións reais ou coa súa funcionalidade

Informo sobre os progresos conseguidos e as dificultades atopadas

Relaciono os contidos e as actividades cos intereses do alumnado

Estimulo a participación activa dos estudantes en clase

Promovo a reflexión dos temas tratados

⇒ **Autoavaliación do desenvolvemento da ensinanza:**

Resumo as ideas fundamentais discutidas antes de pasar a unha nova unidade ou tema con mapas conceptuais, esquemas

Cando introduzo conceptos novos, os relaciono, se é posible, cos xa coñecidos; intercala preguntas aclaratorias; pon exemplos...

Teño predisposición para aclarar dúbidas e ofrecer asesorías dentro e fóra das clases.
Optimizo o tempo dispoñible para o desenvolvemento de cada unidade didáctica.
Emprego axuda audiovisual ou doutro tipo para apoiar os contidos na aula
Promovo o traballo cooperativo e mantén unha comunicación fluída cos estudantes.
Desenvolvo os contidos dunha forma ordenada e comprensible para os alumnos e as alumnas
Expoño actividades que permitan a adquisición dos estándares de aprendizaxe e as destrezas propias da etapa educativa
Emprego actividades de grupo e individuais

⇒ **Autoavaliación do seguimento e avaliación do proceso de ensinanza aprendizaxe:**

Realizo a avaliación inicial ao principio de curso para axustar a programación ao nivel dos estudantes
Detecto os coñecementos previos de cada unidade didáctica
Reviso, con frecuencia, os traballos propostos na aula e fóra dela
Proporciono a información necesaria sobre a resolución das tarefas e como pode melloralas
Corrijo e explico de forma habitual os traballos e as actividades dos alumnos e as alumnas, e dá pautas para a mellora das súas aprendizaxes
Utilizo suficientes criterios de avaliación que atendan de maneira equilibrada a avaliación dos diferentes contidos
Favorezo los procesos de autoevaluación y coevaluación
Propoño novas actividades que faciliten a adquisición de obxectivos cando estes non foron alcanzados suficientemente
Propoño novas actividades de maior nivel cando os obxectivos foron alcanzados con suficiencia
Emprego diferentes técnicas de avaliación en función dos contidos, o nivel dos estudantes, etc
Emprego diferentes técnicas de avaliación en función dúas contidos, ou nivel dous estudantes, etc.

10. Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente.

- Impartición de contidos: Que a periodización de contidos se adapta á carga docente deste módulo e se imparte máis dun 85% dos contidos.
- Obxectivos: observación mediante as sucesivas avaliacións que a programación proposta permite acadar os obxectivos propostos e son avaliados positivamente máis do 75% dos alumnos e alumnas
- Que a programación permite a súa adaptación de cara á debida atención da diversidade
- Que a programación favorece o tratamento das TIC e o desenvolvemento da lectura, verificable a través do manexo que vai adquirindo o alumnado en ambas destrezas
- Enquisa ao alumnado a final de curso, na que se aprecia un avance entre os coñecementos da avaliación inicial e a final

Desde unha perspectiva ampla, a avaliación da propia programación podería presentar tres momentos diferenciados.

1. O primeiro deles convídanos, tras a súa planificación e previamente ao seu desenvolvemento e aplicación en unidades ou proxectos de traballo, a testear a inclusión, idoneidade e pertinencia de todos os elementos curriculares prescriptivos (ver exemplo de ficha de avaliación da programación didáctica).

2. O segundo momento alude á reorientación continua que a aplicación na aula da programación, pode achegar sobre os procesos de implementación. Instrumentos de avaliación como o caderno ou diario do profesor e o rexistro anecdótico, achegarán consideracións, xuízos, suxestións?, que logo serán obxecto dunha máis profunda reflexión ao final do proceso evaluador. As opinións do alumnado a través dos seus autoevaluacións ou as postas en común son tamén unha referencia importante para unha valoración máis participativa e compartida do proceso de ensino e aprendizaxe.

3. Por último, será ao final do proceso, tras a aplicación real da programación, cando teñamos unha perspectiva máis completa que se completará cos resultados da avaliación da aprendizaxe do alumnado.

A conxunción dos tres momentos xera información fiable e válida suficiente para emitir xuízos de valor que dean soporte á función formativa da avaliación e permitan reconducir, tomar decisións e mellorar as programacións, os seus procesos de aplicación e os resultados da súa posta en marcha.

FICHA DE AVALIACIÓN PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

0= no se contempla 1= se contempla de forma parcial 2= bien 3= excelente

OBXECTIVOS

Inclúense os obxectivos xerais da materia e coa numeración establecida na orde de currículo

Quedan conectados cos criterios de avaliación (CA) e os seus indicadores, comprobando que todos os obxectivos serán abordados ao longo do curso

COMPETENCIAS BÁSICAS

Especifícase o tratamento xeral que se lle vai a dar a cada competencia ao expoñer a contribución da materia ao desenvolvemento das mesmas

As competencias conéctanse cos criterios de avaliación e a súa concreción en indicadores, para poder ser avaliadas

Preséntanse desde a materia estratexias de animación á lectura e o desenvolvemento da comprensión e expresión oral e escrita

Consideración de medidas para utilizar as TIC nos procesos de ensino e aprendizaxe

CONTIDOS

Organización temporal dos contidos ao longo do curso, en unidades de traballo, temas ou proxectos.

Presentación integrada dos contidos sen necesidade de diferenciar en conceptuais, procedimentais e actitudinais

Vinculación dos contidos con situacións reais, significativas, funcionais ou motivantes para o alumnado

AVALIACIÓN

Inclúense os CA da materia e coa numeración establecida na orde de currículo

Concreción de indicadores de avaliación a partir da análise e desagregación dos CA do currículo

Concreción suficiente dos indicadores para ser observables ou medibles

Relaciónanse procedementos e instrumentos de avaliación variados

Concrétanse os criterios de cualificación achegando un valor ponderado orientativo aos diferentes instrumentos de avaliación

Para cada un dos CA indícanse os indicadores que se consideran como aprendizaxes mínimas para superalo

Os indicadores que expresan os mínimos esixibles aparecen en diversas unidades, temas ou proxectos para garantir suficientemente a súa adquisición

Actividades de orientación e apoio encamiñadas á superación das probas extraordinarias

Actividades de recuperación para os alumnos coa materia non superada en cursos anteriores e orientacións e apoios para lograr a devandita recuperación	
Información ás familias e ao alumnado dos CA, procedementos e instrumentos de avaliación, criterios de cualificación e mínimos esixibles	
Actividades de apoio, reforzo e recuperación para atender á diversidade tendo en conta as aprendizaxes consideradas como mínimos	
Autorregulación da propia aprendizaxe: uso da autoevaluación e a coevaluación polo alumnado	
METODOLOXÍA	
Uso variado e coherente de diferentes métodos e estilos de ensino	
Consideración de metodoloxías que consideran o papel activo do alumno como factor decisivo do aprendizaxe	
Relevancia da aplicación práctica do coñecemento, da súa funcionalidade e utilidade para adquirir novas aprendizaxes	
Previsión de tarefas e propostas didácticas contextualizadas en situacións ou problemas significativos e funcionais para o alumnado	
Exponse interrelacións entre os contidos da materia e entre contidos de diferentes materias	
Equilibrio entre o traballo persoal e a cooperativo	
Adaptación dos principios básicos do método científico incidindo en actividades que permitan expor e resolver problemas e a procura, selección e procesamento da información	
Organización flexible dos recursos espazo-temporais, agrupamentos e materiais	
Materiais e recursos didácticos, incluídos os materiais curriculares e libros de texto do alumnado	
OUTROS ASPECTOS	
Incorporación da forma de abordar os valores democráticos que establece o currículo	
Asociación temporal dos distintos valores democráticos coa unidades, temas ou proxectos nos que se van a traballar	
Medidas de atención á diversidade e inclusión das adaptacións curriculares precisas	
Coordinación entre o profesorado que intervén co grupo de alumnos	
Coordinación do profesorado a nivel vertical: curso da etapa	
Actividades extraescolares e complementarias programadas polo Departamento	

Asdo.: Anxo Collarte Pérez

Xefe do Departamento de Xeografía e Historia do C.P.I. Padrenda-Crespos.

En San Xoán de Crespos, a 26 de setembro do 2016.

